

Poselství pravěkého hrobu

Vzdělávací cíl: Žáci na základě analýzy předmětů v hrobě zjistí informace o pohřbeném.

Klíčová slova: materiální a duchovní kultura pravěkých lidí, symboly, dobové perspektivy, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

Žáci se vžívají do role archeologa a snaží se zjistit co nejvíce o člověku v hrobě. V prvním kroku si musí nálezovou situaci bedlivě prohlédnout.

2 POPIS FOTOGRAFIE (4 min.)

Označování důležitých prvků na fotografii nálezové situace a jejich popis.

Žáci mají co nejpodrobněji popsat vše, co by mohlo být důležité. Např. si mohou všimnout (v závorce uvádíme informace, na které sice nemusí přijít, ale mohou žáky zajímat a mohou se na ně ptát):

- místa - využít popisku a vyznačit Velkou Chuchli, tvar - obdélníkový hrob (mohou odhadnout rozměry 230x132 cm), hloubku (128 cm) či typ půdy (písčitojílovitá);
- archeologických pomůcek - číslo (každý odkrytý objekt v terénu dostává své vlastní číslo pro evidenci), tyč v hrobě (tzv. trasírka vyznačuje délku 0,5 metru), šipka (označuje sever);
- předmětů v hrobě - předmět za hlavou, předmět pod nohama včetně kostry nějakého zvířete (prasete) a další;
- samotného člověka - dospělý člověk (cca 20-35 let, cca 171 cm vysoký), skrčená poloha na levém boku, mohou popsat i jednotlivé kosti, které jim přijdou důležité.

3 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ A PŘÍRAZOVÁNÍ POPISEK (2 min.)

Prohlížení předmětů z hrobu s pomocí lupy a přiřazování popisek pomocí přetahování.

Prohlížení předmětů z hrobu s pomocí lupy a přiřazování popisek pomocí přetahování.

4 PŘÍRAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (3 min.)

Přiřazování popisek z nabídky k místům, kde se předměty v hrobě našly.

Žáci mohou využít svoji dosavadní práci - popis hrobu i přiřazování textů k předmětům. Zlomek kůry s měděným plíškem je za hlavou (možný zůstatek pokrývky hlavy), kamenná nátepní destička v oblasti břicha (původně nejspíše ve váčku, ochrana zápěstí při střelbě z luku), hroty šípů vedle hlavice stehenní kosti, nádoba u chodidel.

5 VÝBĚR KLÍČOVÝCH SLOV (2 min.)

Výběr klíčových slov, která charakterizují osobu, jež byla v hrobě pohřbena.

Žáci na základě dosavadního bádání mohou vybrat různé tagy. Pomocí tagů vytvářejí hypotézu, kdo v hrobě leží. Jak si žáci představují člověka, který ležel v hrobě?

6 ZKOUMÁNÍ OBRAZU A REVIZE KLÍČOVÝCH SLOV (2 min.)

Prohlížení rekonstrukce lučištníka s pomocí lupy. Možnost revidovat předchozí výběr štítků.

Žáci upravují svůj výběr pojmů. Podnětné mohou být otázky, jak a proč se liší původní představa žáků o osobě od rekonstrukce archeologů. Podle čeho usoudili, že je to muž/žena? Podle čeho, že je to lovec, lučištník? Podle čeho soudí na vyšší/nížší postavení?

7 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a interpretace pramenů odpovídají do textových polí na otázky: ? Co jste se dozvěděli o pohřbeném člověku?
? Co byste se o něm ještě chtěli dozvědět? A co dalšího byste kvůli tomu potřebovali znát?

První otázka míří na zhodnocení dosavadní práce. Žáci mohou napsat, že to byl muž, lovec, patrně lučištník, patrně vysoce postavený. Zároveň každý žák může popis doplnit o nejrůznější detaily, které mu v průběhu cvičení utkvěly.

Druhá otázka zjišťuje, zda cvičení v žácích probudilo zájem hledat další odpovědi. Žáci se mohou např. ptát na:

- život člověka (Střílel z luku rád? Jak se stal vysoce postaveným? Narodil se tak? Dokázal to sám - např. zabil nějaké velké zvíře?);
- smrt člověka (Jak zemřel?);
- posmrtný život (Věřil v posmrtný život? Věřil, že mu předměty pomohou v dalším životě, nebo to bylo uznání jeho dosavadního života?).

Další možnosti zapojení do výuky:

- Co se v hrobě nenašlo? Pokud byly šípy i nátepní destička s dalšími osobními drobnostmi umístěny původně v kožených či látkových obalech, proč se v hrobě nenašly? A co se stalo s oblečením?
- Jak je možné, že byl v hrobě měděný plíšek, když období, kdy byl zemřelý pohřben, označujeme jako pozdní dobu kamennou?